

Michał E. Staškiewicz

Z cyklu Moje cesty:

SLOVENSKO

Môj záujem o Slovensko predstavujú 60. roky 20. storočia. Nielen Tatry, jeho najkrajšia časť. Nielen hokej, sú to predsa majstri sveta. Nielen tenis, nie iba vyprážený syr. Možno dlho vymenovávať to, čo budilo môj záujem o túto krajinu. Predovšetkým ľudia, Slováci, na rozdiel od Čechov, mali radi Poliakov. Boli a sú k nám srdeční, máme spoločné záľuby a ľahko sa dorozumievame prostredníctvom našich jazykov. Moji rodáci, cestujúci na Slovensko, cítia sa v Martine, v Čadci alebo tiež v Bratislave ako doma. Jednako, slovenská krajina je tak odlišná od poľskej, akoby z inej rozprávky.

Ale naozaj som spoznal Slovensko vďaka mojim slovenským priateľom až v deväťdesiatych rokoch. Od 1966 roku som veľakrát navštívil Slovensko. Trávil som tam dovolenky s celou mojou rodinou. Prichádzal som služobne. Ba, sám som hľadal zámienky, aby som tam vycestoval a odkrýval stále zaujímavejšie miesta. Obrazy krajiny, ktoré sa mi snívali po nociach. Tá cesta, zjazd od hranice nadol – iba 10 km a bol som doma. V mojom druhom domove, medzi priateľmi v Čadci. Rovných 500 km od môjho domu v Toruni. Je to náhoda, že taký okrúhly počet kilometrov?

Teraz tam je Toruňská cesta, cestný ukazovateľ: Toruń 500 km. A ja mám dvojité občianstvo. A som na to veľmi hrdý.

Ale vraciam sa k mojim bohatým skúsenostiam turistu po Slovensku. Som očarený dolinou rieky Váh, Jej dĺžka je na pomery celej krajiny výnimočná. Vyše 400 km sa vinie pomedzi hory, ktoré sa črtajú na horizonte. A diaľnica, bežiaci popri rieke, je plochá ako stôl. Plynúc širokými oblúkmi, čo chvíľu objavujú sa ďalšie stredoveké hrady. Na vrchole kolmej vápencovej steny nad prelomom Váhu sa týčia biele zrúcaniny hradu s vežou, baštou, obrannými múrmi. To je Strečno. A na druhej strane Váhu vidieť Malú Fatru. Pokračujúc ďalej na juh, vidíme vysoko v horách nie iba zrúcaniny, ale tiež zreštaurované hrady, predstavujúce lesk histórie. A samé sú históriou. Biele Karpaty, Strážovské vrchy či Javorníky sú rezerváciami krásnych lesov, čistín a slovenskej prírody.

Nitra, pre Slovákov veľmi významné historické mesto, leží pri rieke Nitra, prítoku Váhu. Zámok a Katedrála v Nitre vyvolávajú v návštevníkovi hlboké dojmy. A pamätám si okrem Katedrály aj originálnu synagógu postavenú v maurskom slohu. Nebudem opisovať Trnavu – slovenský Rím s jeho kostolmi. Chcem písať o hrade na brale nad Váhom v Trenčíne. Je to jedno z najstarších miest na Slovensku. Už z čias rímskeho impéria možno tu nájsť stopy osady Laugaricia. Hrad je impozantný, vznikol v 11. storočí a v histórii plnil významnú strategickú úlohu na obchodnej ceste juh – sever Európy. Táto pevnosť s kompletnými múrmi, masívnymi baštami a palácami sa nádherne vynímala v objektíve môjho Kodaku. Hodil som peniažtek do studne lásky. Možno sa tam vrátim.

Jedným z bohatstiev Slovenska sú termálne žriedla a početné bazény, kryté i otvorené. Teplá voda obsahujúca síru, vápnik, magnézium dosahuje až 50 stupňov Celzia. Taká je okrem iného v Trenčianskych Tepliciach, Rajeckých Tepliciach... Aj tam som bol, užil si kúpanie, lebo priatelia ma tam kurírovali po mnohých krígľoch piva. Idúc smerom z „mojej“ Čadce – sme v Žiline. Príjemné mesto. Pripomína Poliakom mestá položené v poľských Karpatoch. A na horizonte sa rysujú štíty Malej Fatry, ktoré sú symbolom odbojného Jánošíka. Od Malej Fatry, cez Veľkú Fatru, slovenské Tatry až do Poronina šírila sa sláva zbojníka, ktorý bohatým bral a chudobným dával. Jeho pomník v Terchovej sa blyští na slnku a je cieľom mnohých turistov. Nikto nemôže poprieť, že je to slovenský hrdina. My, Poliaci, máme svojho Júliusa Slovackého, ktorý sa nezmazateľne zapísal do poľskej literatúry.

Veľký Kriváň je najvyšším štítom Malej Fatry (1700 m). Od tej hory pochádza názov jedného z najlepších folklórnych súborov v Európe. Malá Fatra je rajom pre ozajstných turistov, ktorí milujú hory, skalnaté bralá, lúky. Značených chodníkov je v Malej Fatre množstvo. Myslím si, že v ďalšom mojom rozpamätávaní opíšem aj iné spomienky. Dolný Kubín, či Oravský hrad si to zaslúžia.